

कृतवान् उचितक्रियावान् भावे निष्ठा ॥ २८ ॥ धर्मार्थः काम इत्यसंकीर्णस्त्रयः धर्मार्थयोर्धर्मकामयोः कामार्थयोश्चेति संकीर्णाद्विकालयः धर्मार्थकामानां त्रिसंकीर्णत्वात् एकैक इति सप्रधा त्रिवर्गसंकोनमुच्यते इत्यर्थः ॥ २९ ॥ ३० ॥ अविरक्तस्य अपथ्यशीलस्य ॥ ३१ ॥ तानीति संगस्थानानि छयादीनि आत्मन्येवः संपश्येत् न तु बहिः आत्मक्रीडा आत्मरतिश्चयः स एव मुक्त इत्यर्थः ॥ ३२ ॥ चतुर्वर्गेषु शयनोपभोगभोजनाच्छादनेषु प्रवृत्तानि संगस्थानानि पृथिव्यादीनि ॥ ३३ ॥ यदुक्तं प्रवेशे स्तेकतः केन मम राज्ञ्ये पुरे पिवेति तत्र तव पुरादिना संबंध एव नास्तीत्याह य इमामिति पृथ्वीपतिः पुरे स्तीति पृथ्वीव्यवस्था पुरेशो गृहे स्तीति रिपौ मित्रेथ मध्यस्थे विजये संधि विग्रहे ॥ २८ ॥ त्रिवर्गसप्तधा व्यक्तं यो न वेदे ह कर्मसु ॥ संगवानयस्त्रिवर्गेण किंतस्मिन्मुक्तक्षणं ॥ २९ ॥ प्रिये वाप्यप्रिये वापि दुर्बले बलवत्यपि ॥ यस्य नास्ति समं चक्षुः किंतस्मिन्मुक्तलक्षणं ॥ ३० ॥ तदयुक्तस्य ते मां क्षेयो भिमानो भवेन्नृप ॥ सुहृद्भिः सन्निवार्यस्तेऽविरक्तस्येव भेषजं ॥ ३१ ॥ तानि तानि तु संचित्य संगस्थानान्या रं दम ॥ आत्मनात्मनि संपश्येत् किमन्यन्मुक्तलक्षणं ॥ ३२ ॥ इमान्यन्यानि सूक्ष्माणि मोक्षमाश्रित्य कानि चित् ॥ चतुरंगप्रवृत्तानि संगस्थानानि मे शृणु ॥ ३३ ॥ य इमां पृथिवीं कृत्स्ना मे कच्छत्रां प्रशस्तिह ॥ एक एव स वै राजा पुरमध्यावसत्युत ॥ ३४ ॥ तत्पु रै चैकमेवास्य गृहं यदधि तिष्ठति ॥ गृहेशयनमप्येकं निशायां यत्र लीयते ॥ ३५ ॥ शय्यार्धं तस्य चाप्यत्र स्त्री पूर्वमधि तिष्ठति ॥ तदनेन प्रसंगे न फलेनैव हयुज्यते ॥ ३६ ॥ एवमेवोपभोगेषु भोजनाच्छादनेषु च ॥ गुणेषु परिमेयेषु निग्रहानुग्रहं प्रति ॥ ३७ ॥ परतंत्रः सदाराजा स्वल्पेष्वापि प्रसज्यते ॥ संधि विग्रहयोगे च कुतोरान्नः स्वतंत्रता ॥ ३८ ॥ स्त्रीषु क्रीडा विहारेषु नित्यमस्यास्वतंत्रता ॥ ३९ ॥ यदा ह्याज्ञापयत्यन्यांस्तत्रास्योक्तास्वतंत्रता ॥ अवशः कार्यते तत्र तत्र तां स्मिन् क्षणे स्थितः ॥ ४० ॥ स्वप्नकामो न लभते स्वसुं कार्या र्थिभिर्जनैः ॥ शयने चाप्यनुज्ञातः सुप्त उरथाप्यते वशः ॥ ४१ ॥ स्नात्वा लभपि वप्राशजुहुध्य मोन्यजेत्यपि ॥ ब्रवीहि शृणु चापीति विवशः कार्यते परैः ॥ ४२ ॥ अभिगम्याभिगम्यैवं याचते स ततं नराः ॥ न चाप्युत्सहते दातुं वित्तरक्षीमहाजनान् ॥ ४३ ॥ दाने कोषक्षयोप्यस्य वै रचास्य प्रयच्छतः ॥ क्षणे नास्योपवर्त्तते दोषा वै राग्यकारकाः ॥ ४४ ॥ प्राज्ञानशूरांस्तथैवाढ्याने कस्यानपिशं कते ॥ भयमप्यभये राज्ञो यैश्च नित्यमुपास्यते ॥ ४५ ॥ तथा चैते प्रदुष्यंति राजन्ये कीर्त्तिता मया ॥ तथैवास्य भयं तेभ्यो जायते पश्य यादृशं ॥ ४६ ॥

तिपुरं व्यर्थं गृहेशोपि मंचे स्तीति गृहं व्यर्थं मंचस्थोप्येकदेशे स्तीति तदीयप्रदेशांतरं व्यर्थं अत्येनैव निर्वाहसिद्धेरधिके ममता मोहमात्रं यथोक्तं गोशतादपि गोक्षीरं ग्रस्यंथान्यशतादपि प्रासादादपि त्वद्गार्धशेषाः परविभूतय इति ॥ ३४ ॥ ३५ ॥ ३६ ॥ ३७ ॥ ३८ ॥ ३९ ॥ ४० ॥ ४१ ॥ ४२ ॥ ४३ ॥ ४४ ॥ ४५ ॥ ४६ ॥